

Høring – forslag til nye bestemmelser om rapportering av individdata til database for statistikk om høyere utdanning og fagskoleutdanning

1. Bakgrunnen for forslaget

Database for høyere utdanning (DBH) er en database med et bredt spekter av informasjon om universiteter, høyskoler og fagskoler. DBH ble opprettet av Kunnskapsdepartementet og oppgaven med å drifte og forvalte databasen er lagt til Norsk senter for forskningsdata (NSD) som er et aksjeselskap underlagt departementet. DBH inneholder data om studenter, utdanning, forskning, personale, museum, areal, økonomi og selskaper. Datatilbudet skal være åpent tilgjengelig for forskning på sektoren og for planlegging både sentralt i departementer og lokalt ved hver enkelt institusjon. Datatilbudet har noe mindre omfang for fagskolene.

Rapportering av individdata om studenter og ansatte ved utdanningsinstitusjonene er viktig for departementets strategiske arbeid knyttet til utviklingen og oppfølgingen av høyere utdanning og fagskoleutdanning i Norge. Rapportering av disse dataene danner, i likhet med rapporteringen av regnskap og resultatdata, grunnlag for utarbeidelse av årlige tilstandsrapporter for henholdsvis høyere utdanning og fagskoleutdanning. Formålet med rapportene er å gi en oversikt og en vurdering av tilstanden i vår statlige og private universitets- og høyskolesektor og fagskolesektoren. Tilstandsrapportene er også et redskap for departementet i styringen av sektorene, blant annet i budsjettarbeidet.

Enkelte utdanningsinstitusjoner og Datatilsynet har påpekt at hjemmelsgrunnlaget for innrapportering av individdata om studenter og ansatte til DBH er uklart. Dette har ført til at ikke alle utdanningsinstitusjoner har rapportert inn alle individdata. Dette innebærer at de data departementet legger til grunn for sin styringsvirksomhet, kan være mangelfulle for flere utdanningsinstitusjoner.

På bakgrunn av at Datatilsynet og enkelte utdanningsinstitusjoner er i tvil om hjemmelsgrunnlaget for innrapporteringen, mener departementet at det, i likhet med rapporteringen av regnskaps- og resultatdata, er mest hensiktsmessig å lovfeste en klar hjemmel i lov for både registrering og annen behandling av personopplysninger om studenter, stipendiater og ansatte i universitets- og høyskolesektoren og fagskolesektoren. Når det gjelder fagskolesektoren er det i dag ingen rapportering av individdata om de ansatte i fagskolene. Det vil imidlertid også bli et behov for en slik hjemmel i fagskoleloven, da det på sikt er ønskelig med slik rapportering i fagskolesektoren.

2. Gjeldende rett

Av data som blir registrert i DBH, er det fødselsnumre, navn, post- og e-postadresse, karakterpoeng for studenter, samt opplysninger om stillingsforhold og lønnsforhold for tilsatte, som kan karakteriseres som personopplysninger. De innrapporterte opplysningene er ikke sensitive personopplysninger. Fødselsnummeret er et unikt identifiseringsnummer og er med det en personopplysning, jf. personopplysningsloven (popplyl.) § 2 første ledd. Fødselsnummeret regnes ikke som en sensitiv opplysning og er som hovedregel ikke

taushetsbelagt etter forvaltningsloven § 13. Nummeret kan likevel bare brukes ved for eksempel innsamling og registrering når det er saklig behov for det, og sikker identifisering ikke kan oppnås på annen måte, jf. popplyl. § 12.

Kunnskapsdepartementet har i dag ikke hjemler i særlover som kan gi grunnlag for å behandle personopplysninger, herunder innhente, analysere og utlevere opplysningene. I dag skjer innrapporteringen av denne typen data i universitets- og høyskolesektoren med grunnlag i departementets instruksjonsmyndighet. De offentlige utdanningsinstitusjonene er forvaltningsorganer under Kunnskapsdepartementet og dermed underlagt departementets instruksjonsmyndighet. Private institusjoner som mottar tilskudd er pålagt å rapportere data i tråd med det årlige tilskuddsbrevet.

Departementet legger til grunn at innrapportering og behandling av individdata om studenter og ansatte ved universiteter og høyskoler er nødvendig for Kunnskapsdepartementets forvaltning og departementets offentlige myndighetsutøvelse. Dette kan derfor hjemles i personopplysningsloven (popplyl.) § 8 bokstav e. Videre mener departementet at popplyl. § 8 bokstav d hjemler utlevering av personidentifiserbare opplysninger til for eksempel forskningsformål, når personopplysningene er nødvendige for å oppfylle dette formålet.

3. Departementets vurdering og forslag

Etter departementets vurdering gir popplyl. § 8 en tilstrekkelig hjemmel for registrering og behandling av individdata i DBH. På bakgrunn av at Datatilsynet og enkelte utdanningsinstitusjoner likevel er i tvil om dette er tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag for innrapporteringen av denne typen data, foreslår departementet at det lovfestes en klar hjemmel i universitets- og høyskoleloven og fagskoleloven for både registrering og annen behandling av personopplysninger om studenter og ansatte ved utdanningsinstitusjonene. Et klart grunnlag i lov om rapporteringsplikt for utdanningsinstitusjonene vil etter departementets vurdering sikre at individdata rapporteres til DBH, slik at databasen kan være en fullstendig og pålitelig database som kan brukes i tråd med formålet og bidra til et komplett datagrunnlag.

Departementet foreslår endringer som skal legge til rette for at utdanningsinstitusjonene innrapporterer fullstendige data om sine studenter, doktorgradskandidater og ansatte til DBH. Det er avgjørende at bestemmelsen åpner for all relevant behandling av personopplysninger til forskningsformål, ikke bare en ren utlevering av data fra DBH. Det må også være mulig å sammenstille data i DBH med andre data (for eksempel registerdata fra Statistisk sentralbyrå eller sentrale helseregistre) og utlevere slike koblede data til forskningsformål. En slik sammenstilling av data vil være avgjørende for å kunne besvare interessante vitenskapelige problemstillinger. At lovteksten tydeliggjør at sammenstilling er mulig, er derfor viktig for å sikre rammebetingelsene for empirisk forskning basert på data fra DBH.

Videre foreslås det at formålet presiseres slik at det også er adgang til å utlevere data til utredningsoppdrag og forskningsformål. Det foreslås at departementet kan forskriftsfeste hvordan rapporteringen nærmere skal skje, slik at DBH forblir en dynamisk og praktisk database med mulighet for justeringer i innrapporteringen. Forskriften kan også fastsette nærmere regler for behandlingen av personopplysningene.

Universitets- og høyskoleloven § 7-8 skal lyde:

§ 7-8 Rapportering til database for statistikk om høyere utdanning

- (1) Formålet med en database for statistikk om høyere utdanning er å legge til rette for innrapportering og bruk av data for forskning på utdanningssektoren og for utredningsoppdrag og virksomhetsstyring i departementer og utdanningsinstitusjonene.
- (2) Departementet kan pålegge universiteter og høyskoler å rapportere personopplysninger, blant annet personnummer, om studenter, doktorgradskandidater og ansatte ved institusjonen til en database for statistikk om høyere utdanning. Dette gjelder likevel ikke opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt.
- (3) Personopplysningene kan behandles, herunder sammenstilles, utleveres eller lignende, til forsknings- og utredningsformål. Utlevering, sammenstilling og annen behandling som forutsetter bruk av personidentifiserende opplysninger fra registeret kan, med mindre annet følger av lov, bare skje etter nødvendig tillatelse i henhold til personopplysningsloven og i samsvar med de alminnelige regler om taushetsplikt.
- (4) Kunnskapsdepartementet er behandlingsansvarlig for databasen. Departementet kan gi forskrift om databasen, blant annet hvilke opplysninger som skal registreres og behandlingen av opplysningene.

Fagskoleloven § 15a skal lyde:

§ 15a Rapportering til database for statistikk om fagskoleutdanning

- (1) Formålet med en database for statistikk om høyere utdanning er å legge til rette for innrapportering og bruk av data for forskning på utdanningssektoren og for utredningsoppdrag og virksomhetsstyring i departementer og fagskolene.
- (2) Departementet kan pålegge fagskoler å rapportere personopplysninger, blant annet personnummer, om studenter og ansatte ved institusjonen til en database for statistikk om fagskoleutdanning. Dette gjelder likevel ikke opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt.
- (3) Personopplysningene kan behandles, herunder sammenstilles, utleveres eller lignende, til forsknings- og utredningsformål. Utlevering, sammenstilling og annen behandling som forutsetter bruk av personidentifiserende opplysninger fra registeret kan, med mindre annet følger av lov, bare skje etter nødvendig tillatelse i henhold til personopplysningsloven og i samsvar med de alminnelige regler om taushetsplikt.
- (4) Kunnskapsdepartementet er behandlingsansvarlig for databasen. Departementet kan gi forskrift om databasen, blant annet hvilke opplysninger som skal registreres og behandlingen av opplysningene.